

La nova cançó?

Segurament t'atraurà el títol. Ets un alumne/a de l'etapa d'ESO o de batxillerat i el gust per al novetat forma part del teu esperit juvenil.

I aquesta il·lusió teva per la “novetat” és un sentiment general que també tingueren els teus pares, els teus avis...

Ells, en el camp de la cançó, recorden melodies que, en el seu temps, eren novetats si, juntament amb la novetat s'hi manifestava una qualitat musical i una bona inspiració, les “noves cançons” formaven part del seu repertori i no han deixat de cantar-les o taral·lejar-les com un record molt preuat.

En el temps actual s'ofereixen noves “novetats” en el món de la cançó. I tu coneixes les cançons de la teva època, els grups que les canten o les bandes sonores que les acompanyen. I et sembla que la teva música és més interessant que la d'èpoques anteriors perquè és la que ha nascut al mateix temps que neix el teu interès per la vida. I, fins i tot, pots usar termes de menyspreu quan sents una cançons de temps enrere, que no pertanyen a la teva època.

D'aquí a uns anys estaràs en la situació del que ara et sembla a tu pasta de moda. El repertori de cançons que t'agraden serà substituït per les cançons de les noves generacions.

CAL FER UNA CONSIDERACIÓ. No es perdrà del tot el teu bagatge musical perquè hi hauran cançons belles que sobreviuran gràcies a que tu mateix voldràs que perdurin. I les seguiràs cantant, malgrat el pas del temps.

Haches preàmbul et vol ajudar a que t'interessis per aquest títol:

La nova cançó

Té molta història... I si vols viure bé el teu present, mai et podràs deslligar del pasta perquè som, en part, el que hem estat com a poble.

HISTÒRIA DE LA NOVA CANÇÓ

ORIGEN

La Gran Enciclopèdia Catalana ens diu que en el nostre país – de fet a tots els Països Catalans -, a la segona meitat de la dècada 1951-60, sorgí un moviment restaurador de les expressions populars catalanes, la cançó, que responia a un clima tan universitari com de les diferents classes socials catalanes. Es diferenciava, clarament,

Del cuplet,	De la cançó popular o tradicional	De la cançó lleugera
De la cançó de muntanya,	De l'incipient <i>Rock</i>	Del cant coral,

El moviment s'articulà entorn de la reivindicació idiomàtica i d'uns pressupòsits ètics de caire democràtic. Recordeu que en aquesta època la situació política era de plena dictadura i l'ús públic del català estava prohibit

Els cantants d'aquest moviment, mitjançant les cançons, feien crònica a la vegada tendra i irònica de la realitat social d'aquella època. A l'inici no tenien cap nom per identificar-se, no obstant, aviat foren coneguts com a *Setze Jutges* a partir del popular embull de paraules "Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un penjat..." En Miquel Porter, un dels fundadors, afegia: "Ara ens diem els Setze Jutges... i, quan siguem molts, molts i molts més ens direm A Can Seixanta".

Aquest moviment, doncs, va obrir pas a dos aspectes ben importants:

- Normalitzar l'ús de la llengua catalana
- Reivindicar les llibertats

PRIMERS COMPONENT DE LA NOVA CANÇÓ

Els primers components foren: Lluís Serrahima, escriptor; Miquel Porter, professor universitari d'Història de l'art; Joan Armengol que acompanyava Porter a la guitarra, i Remei Margarit.

Escrivien i componien cançons, que interpretaven arreu de Catalunya. Aviat s'hi va sumar l'escriptor Josep Maria Espinàs.

ELS SETZE JUTGES I RAIMON

- A) *Naixement del grup*: Fou l'any 1961. Aquests joves artistes i intel·lectuals s'havien proposat impulsar el moviment creat i a contribuir a normalitzar l'ús de la llengua. Tot i la tasca d'infraestructura i dels innombrables recitals i sessions privades, es dona la data del 19 de desembre de 1961, la de la primera actuació pública com la del naixement del grup. El fet de presentar-se davant del públic era un bon i arriscat pas per sortir de la clandestinitat.
- B) *"Fer cançons d'ara"*. Es tractava de fer cançons "actuals", seguint un corrent internacional que donava prou signes de "novetats" i que, a casa nostra, eren acceptades tant per la innovació com per albirar un futur en què s'assolirien les reivindicacions esmentades.
- C) *"La figura del cantautor"*. Un aspecte destacat d'*Els Setze Jutges* fou que una part dels seus components eren "cantautors", és a dir que el propi cantant escrivia i composava les cançons que interpretava.
- D) *Imitadors*. Arran del moviment renovador català es va popularitzar la paraula "cantautor" i tingueren molts "imitadors" tant en els territoris de parla catalana com arreu, i gràcies a l'esperit de la nova cançó nasqueren moviments semblants com la nova cançó basca i en euskera, la gallega, la castellana, l'andalusa i l'aragonesa.
- E) *Components dels Setze Jutges*. Mencionem *Els Setze Jutges* per ordre cronològic.

1- Miquel Porter. 2- Remei Margarit. 3- Josep Maria Espinàs. 4-Delfi Abella.

5- Francesc Pi de la Serra. 6-Enric Barat. 7- Xavier Elies. 8- Guillermina Motta.

9- Maria del Carme Girau. 10- martí Llauredó. 11- Joan Ramon Bonet. 12- Maria Amèlia Pedrerol. 13- Joan Manel Serrat. 14- Maria del Mar Bonet. 15- Rafael Subirach. 16- Lluís Llach.

F) *Professionalitat*. No tots els components d'*Els Setze Jutges* es dedicaren a ser músics professionals. Cal remarcar, afortunadament, que alguns prosseguiren l'activitat musical i han assolit grans èxits i un important renom, i encara són cantants emblemàtics.

La mallorquina Maria del Mar Bonet i l'empordanès Lluís Llach, són, amb Raimon, els cantautors catalans amb més carrera i més actius, amb el mèrit afegit de cantar sempre en català.

Com a dada curiosa, val a dir que la cançó de Lluís Llach *L'estaca* va ser convertida pel sindicat polonès *Solidarnosc* com el seu himne. El mateix Llach ha expressat que la cançó que quan va compondre la cançó li sonava tant que les pensava que la copiava.

Encara més internacional que qualsevol dels esments cal citar a Joan Manuel Serrat.

ELS FESTIVALS

En el Vè Festival de la cançó Mediterrània de l'any 1963, va guanyar la cançó *Se'n va anar* cantada per Salomé i Raimon. Aquest triomf féu que el moviment prengués molta més volada malgrat les contínues censures i impediments per part dels governants de l'època.

El terme *La Nova Cançó* va anar essent substituït per l'expressió *Cançó Catalana*, i el festival de les Sis hores de Canet, que tingué lloc per primera

vegada el setembre de 1971, va ser un gran èxit de convocatòria l'any 1976, arribant a aplegar 60000 persones.

LES SORPRENENTS CONSEQÜENCIES DE

La Nova Cançó

Dècada dels 60 Lluny de desistir, el moviment progressà i s'expandí ràpidament. Des del primer moment els cantants comptaren amb els segells discogràfics –EdgisaConcèntric- per tal de difondre les seves cançons

Aparegueren més i més cantautors, cantants i grups instrumentals i vocals, així com poetes i lletristes i compositors reconeguts a fer créixer el fenomen.

Paral·lelament es fundaren grups de Folk – actualment representats per Tradicionàrius- més dedicats a la recuperació i adaptació de la cançó tradicional i també, adaptadors de cançons folklòriques forasteres, traduïdes al català, de grans noms de l'època com ara Pete Seeger, Joan Baez i Bob Dylan.

1970 Fruit de la primavera de *La Nova Cançó* van anar multiplicant les veus que florien, arreu, donant pas a la *Cançó Catalana*. Alhora que es consolidaven creadors i intèrprets, augmentaven les versions musicades i interpretades pels cantautors de poemes com els de Joan Salvat-Papasseit, Josep Vicenç Foix, Marta Pessarodona, Miquel Martí Pol, Jacint Verdaguer, Joan Maragall, Salvador Espriu, Marià Manent, entre d'altres.

Cap dels camps de la cançó no fou ignorat. En aquesta època cal remarcar, especialment, la cançó de protesta o, si de cas, de rebel·lia. Havia nascut a la dècada anterior amb el desig de ser la veu del poble oprimat per a qualsevol tipus d'injustícia: social, cultural, política. Autors de *La Nova Cançó* com Lluís Llach, Raimon, foren, alguns representants. La rebel·lia i la denúncia, tan pròpies de la cançó de protesta, es presentava amb un missatge poètic que fascinava els oients fins a implicar-se a lluitar per les llibertats democràtiques.

Les mateixes denúncies i disconformitats s'expressaren també mitjançant versos satírics. Cal destacar el grup La Trinca. Els textos de les seves cançons eren irònics, ple de gràcia i van obtenir una popularitat extraordinària.

1980 Cap als finals de la dècada dels vuitanta esclatà el fenomen del *Rock Català*. La força abassegadora del *Rock*, amb una participació multitudinària de joves, que en els concerts es movien i alhora entonaven les peces dels seus ídols amb vertadera passió, acabà imposant-se en aquesta dècada gràcies a conjunts com la Companyia Elèctrica Dharma, primer, Sangtraït, Sau, Sopa de Cabra, Els Pets, Gossos, després.

La dels grups de *Rock* va ser una expansió massiva i corejada pels seus seguidors que cantaven els seus temes en català. Fou, és, el del *Rock Català*, un nou i extraordinari fenomen de *la Cançó*; Com els dels cantautors, propi de la seva època.

2007 Des de l'inici de *La Nova Cançó* fins ara s'ha consolidat gran varietat de gèneres, de cantautors, d'intèrprets i de grups. Uns han desaparegut, d'altres es mantenen i n'apareixen de nous. *La Cançó* es renova. Fan carrera en solitari, amb les seves cançons, cantants i líders de conjunts dissolts. En aquests últims temps emergeix una, encara, nova cançó de tota mena i particularment de protesta, que incorpora els elements propis d'aquest estil per esdevenir portaveu dels interessos socials, polítics i sentimentals del nostre poble. En el camp del *Rock* es donen a conèixer grups com Lax'n Busto, Obrint Pas...

DIBUIXA... ESCRIU... REFLEXIONA...

Dibuixa o enganxa una fotografia o una caràtula del teu cantant o grup preferit que cantin en català.

Copia la lletra, o un fragment, d'una de les cançons actuals cantades en català.

Els cantants o grups actuals, creus que també aporten ideals com els de *La Nova Cançó*? O només composen com a font d'entreteniment i amb fins lucratiu?

Fonts Visuals online

<http://www.youtube.com> (Nova Cançó, Els Setze Jutges, Lluís Llach, Raimon, Maria del Mar Bonet, Joan Manel Serrat, Jaume Sisa, La trinca...)

webs d'interès

<http://www.subirach.com/setze.html>

http://www.avui.cat/article/cultura_comunicació/6970/inicis/la/canço/lany.htm